

LEBRIS

We know
books

DANIELLE TRUSSONI

MAESTRUL ENIGMELOR

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA
București

1

24 decembrie 1909

Paris, Franța

Până în momentul în care citești ce am scris aici, eu voi fi provocat multă mâhnire și pentru asta îți cer iertare. După cum știi, copilul meu, m-am luptat cu demonii ani în șir și, dacă prețul plătit a fost scump, cel puțin am făcut pace cu ceea ce mă bântuie. Nu scriu asta ca scuză pentru ce am făcut. Știu prea bine că nu există iertare pentru asta – nici în ochii lui Dumnezeu, nici ai omului. Dar scriu această poveste a descoperirii mele pentru că este nevoie. Este ultima mea șansă de a consemna întâmplările incredibile, întâmplările cumplite și miraculoase care mi-au schimbat viața și, dacă te vei aventura în misterele pe care sunt pe cale să le povestesc, ți-o vor schimba și ție.

Ce anume, întrebi tu, este răspunzător pentru un astfel de chin? O să-ți spun, dar ia aminte: după ce vei cunoaște adevărul, nu va fi lesne să-l uiți. M-a bântuit în fiecare clipă din fiecare zi. N-aveam cum să-l trec cu vederea. Am fost atras de misterul lui ca o molie de flacără – *In girum imus nocte et consumimur igni*. Și, chiar dacă sunt norocos că am rămas în viață ca să aștern pe hârtie adevărul, chiar și acum, când stau pe

buza hăului, nu pot să nu mă crispez la gândul că îți încredințez așa taină primejdioasă.

Am suferit, însă e suferința unui om care și-a făurit propria cameră de tortură. Am crezut că pot să cunosc ceea ce n-ar trebui să fie cunoscut. Am vrut să văd lucruri, lucruri tainice, așa că am dat deoparte vălul dintre omenesc și divin și m-am uitat direct în ochii lui Dumnezeu. Asta-i natura enigmei: să ofere rând pe rând chin și plăcere. Și, cu toate că adevărul pe care sunt pe cale să-l dezvălui te poate șoca, dacă oferă un mic refugiu de speranță, atunci acesta, ultimul meu mesaj, va îndeplini tot ce trebuie.

2

9 iunie 2022

Ray Brook, New York

Mike Brink a virat pe un drum de țară, a trecut printr-o pădure deasă de conifere și a oprit în fața porții metalice înalte a închisorii. Cățeaua sa, un teckel de un an pe nume Conundrum¹ – pe scurt, Connie – dormea pe podeaua camionetei, ascunsă de umbre. Era atât de nemișcată, încât atunci când paznicul s-a dus la camioneta lui Mike și s-a uitat înăuntru nici n-a văzut-o. Paznicul doar a verificat dacă permisul de conducere al lui Mike e pe listă și i-a făcut semn spre o clădire impunătoare din cărămidă, care părea mai potrivită într-un film de groază decât în lumina strălucitoare de iunie.

Mike avea întâlnire cu doctorița Thessaly Moses, psihologul-șef al Penitenciarului Statului New York, o închisoare de minimă securitate pentru femei aflată în cătunul Ray Brook, New York. Îl sunase săptămâna trecută și îi ceruse să vină la penitenciar ca să stea de vorbă cu ea. Una dintre deținute desenase o enigmă uluitoare și doctorița voia ajutor ca să înțeleagă despre ce este vorba. Datorită activității sale de creator de enigme și faimei, după ce revista *Time* l-a declarat cel mai talentat enigmist din lume, Mike Brink, în vârstă

---

¹ Enigmă, șaradă

de treizeci și doi de ani, era potopit de enigme. Pe cele mai multe le dezlega imediat. Însă din descrierea doctorei Moses, această enigmă părea aparte, deosebită de orice văzuse până atunci. Când i-a cerut s-o fotografieze și să i-o trimită pe e-mail, ea a spus că nu poate să riște. Dosarele deținuților erau confidentiale.

- Nici n-ar trebui să discut asta cu tine, a zis ea. Dar este vorba despre o pacientă specială, care a devenit foarte importantă pentru mine.

Așa încât, în ciuda termenelor de predare pe care le avea și a drumului de aproape cinci sute de kilometri, Mike Brink a acceptat să meargă s-o vadă. Enigmele erau pasiunea sa, felul său de a-i găsi un sens lumii, și aceasta era una la care nu putea să reziste.

Închisoarea era posomorâtă, cu turlle și ferestre întunecate. Când i-a citit istoria, a aflat că a fost construită în 1903 ca sanatoriu pentru tratarea tuberculozei. Aerul curat, altitudinea și pădurile nesfârșite fuseseră o parte integrantă a curei. Instituția devenise faimoasă datorită apariției în romanul *Clopotul de sticlă* al Sylviei Plath. Poeta își vizitase iubitul, care era aici la recuperare după tuberculoză, și adaptase sanatoriul la povestea născocită de ea. Acum instituția găzduia sute de deținute. Din parcare a văzut o curte înconjurată cu gard din sârmă de oțel, având în vârf sârmă ghimpată, și dincolo de ea, un adaos modern din bolțari, a cărui severitate contrasta surprinzător cu excesele gotice ale clădirii originale. Împrejur era o mare de conifere dese, o barieră naturală între deținute și restul lumii. Și-a imaginat că o astfel de izolare era intenționată: chiar dacă o deținută izbutea să treacă peste gard, chiar dacă se elibera din colacii de sârmă ghimpată, se pomenea în mijlocul unei pustietăți.

Mike a parcat la umbră, a umplut cu apă un castrol de plastic pentru Connie, a scărpinat-o după

urechile lungi și mătăsoase, a cuplat un ventilator portabil la bricheta încorporată a camionetei și a lăsat un pic în jos geamul, ca ea să se simtă bine. În mod normal n-ar fi lăsat-o singură, dar n-avea să lipsească mult, iar aerul muntelui era răcoros, spre deosebire de acea căldură umedă și apăsătoare din Manhattan.

- Mă întorc repede, a zis și s-a îndreptat spre închisoare.

La intrarea principală s-a oprit la biroul paznicilor, și-a pus tașca într-o cutie de plastic, i-a arătat unui paznic permisul de conducere și adeverința de vaccinare anti-COVID, apoi a trecut printr-un cadru de detectare a metalelor. Primise aprobarea să țină la el tașca - în care avea laptopul, telefonul, un carnet și un pix - și a fost ușurat că gardianul nu i-a reținut-o. În partea cealaltă aștepta o femeie cu rochie bleumarin lejeră. Era înaltă și subțire, cu ochi căprui-închis, piele întunecată și părul tuns bob. S-a prezentat ca doctorița Thessaly Moses, psiholog-șef.

El n-a avut nevoie să se prezinte. Era clar că îl căutase pe Google. Și totuși, l-a privit fix un pic prea mult timp, și Mike a știut că e surprinsă de înfățișarea lui. Avea 1,86 metri, era athletic, suplu, puternic și (după cum i se spusese) chipeș, deloc ceea ce se așteptau oamenii de la un „tocilar al enigmelor“ (cum îl tachina uneori mama sa). Purta tenișii preferați, Converse All Star roșii, blugi Levi's negri și un sacou peste un tricou pe care scria „Cineva să facă ceva“.

În afară de fotografii, o căutare pe Google „Mike Brink“ ar fi adus un clip cu apariția lui în *The Late Show with Stephen Colbert*, o transmisiune prin Zoom înregistrată în timpul carantinei din 2020. Îl purtase pe Colbert într-un tur al bibliotecii sale de enigme și deschisese una dintre cutiile-enigmă japoneze, care a

inspirat o glumă despre sushi. Mai erau o pagină din Wikipedia cu link la pagina de jocuri din *The New York Times*, unde era unul dintre creatorii obișnuiți; o listă a competițiilor de enigmistică pe care le câștigase și un link la profilul din *Vanity Fair* unde era toată povestea vieții lui: copilăria normală în vestul mijlociu, tragicul accident care îi modificase creierul și darul miraculos care a apărut după aceea.

- Îți mulțumesc că ai venit așa de repede, a zis ea. Aș fi venit eu cu mașina în oraș, dar nu-mi pot părăsi pacientele.

- Cu siguranță, m-ai făcut curios, a zis el. Din descriere, pare foarte special.

- Nu-l înțeleg deloc, ca să fiu cu totul sinceră, a zis ea. Însă dacă poate cineva să arunce lumină asupra lui, tu ești.

Această încredere în aptitudinile lui îl îngrijora. Pe măsură ce îi creștea faima ca dezlegător de enigme, oamenii presupuneau adesea că Mike Brink are un dar supraomenesc. Nu doar capacitatea de a recita primele cincisprezece mii de zecimale ale lui π , sau talentul său de a crea un careu de cuvinte încrucișate cumplit de greu, ci și puterea de a citi viitorul. Însă el n-avea superputeri și nu putea face imposibilul. Era un om obișnuit cu un dar aparte - o „insulă de geniu“, cum îi zicea doctorul lui. Tot ce putea să facă era să încerce.

- Îl ai la tine? a întrebat, observând un dosar sub brațul ei.

- Dacă vii pe aici, putem discuta între patru ochi, a zis doctorița Moses, făcându-i semn lui Mike s-o urmeze pe un coridor.

Chiar dacă știa că închisoarea fusese creată după un tipar diferit față de clădirile moderne, o parte din el se așteptase să vadă celule din blocuri de ciment și

ferestre zăbrelete, tot ce văzuse prin filme. În schimb, doctorița Moses îl conducea printr-un spațiu liniștit, aproape plăcut, de închisoare - ferestrele erau întărite -, însă uman. Lângă detectoarele de metale erau copăcei în ghivece, tablouri pe pereți și carpetă pe hol. Osatura sanatoriului de tuberculoși fusese adaptată la încarcerarea contemporană în felul în care o biserică veche ar putea fi adaptată la un centru de meditație zen: simbolurile și decorul au fost schimbate, dar structura esențială rămânea aceeași.

L-a invitat în biroul ei luminos, modern, și a închis ușa în urma lui. Se aflau într-un spațiu aranjat meticolos: un birou imaculat, bibliorafturi organizate pe culori aflate pe un raft, un computer Mac pe tăblia mesei de lucru, totul complet neinteresant, până ce ochii i-au căzut pe un cub Rubik pus pe pervaz. Era un model mai nou, cu cubulețe de plastic, spre deosebire de cele cu autocolante, un amestec de albastru, verde, galben, portocaliu, roșu și alb. Cubulețele erau răsucite într-un fel care arăta încercări regulate ratate de a-l rezolva, săptămâni, poate luni de răsuciri, timp în care cineva - Thessaly Moses, presupunea el - se trudea să alinieze cele șase câmpuri de culoare. A pianotat cu degetele pe coapsă, cu energia nervoasă săgetând prin el. Simplul fapt că vedea cubul în așa dezordine îl umplea de nevoia copleșitoare de a-l aranja.

Observându-i interesul, Thessaly a luat cubul și l-a răsucit pe vârful degetelor.

- L-am câștigat anul trecut la petrecerea de sărbători de la birou, a zis. Eu speram să fie Magic 8 Ball. Tot încerc să-l rezolv, dar e o bătălie pierdută. Nu știu de ce o fac, sinceră să fiu. Ce rost are să-ți pierzi timpul într-un exercițiu inutil?

Mike a evaluat fiecare latură a cubului în vreme ce Thessaly îl răsucea în fața lui. Trei mișcări înainte în sensul acelor de ceasornic, două mișcări înapoi în sensul invers acelor de ceasornic, o mișcare la dreapta, rămân cinci mișcări... Vedea clar în minte seria de mișcări, fiecare ducând la alinierea perfectă a culorilor pe cele șase fețe.

- Ideea este, a zis, dezlipindu-și ochii de cub și înțâlnind privirea lui Thessaly, că există peste patruzeci și trei de cvintilioane de combinații posibile, dar o singură soluție.

A văzut că i-a captat atenția și a continuat:

- N-ai vrea să trăiești ceva atât de special?

- Poftim, a zis ea, aruncându-i cubul. Arată-mi.

Mike l-a prins cu mâna stângă, s-a uitat la toate fețele, astfel încât culorile să se alinieze în mintea sa, apoi l-a rezolvat în douăzeci de mișcări și, a estimat el, cincisprezece secunde. Nu era cel mai bun timp - campionul mondial la viteza de rezolvare a cubului, Mats Valk, putea să facă asta în 5,5 secunde -, însă nu era rău deloc. A simțit un puseu de adrenalină pe când pune cubul rezolvat în mâna lui Thessaly. De aceea dezlega enigme, chiar asta era: impresia că totul în Univers are sens. Era ca și cum ar fi dat o pasă finalizată cu gol, ca și cum ar fi terminat un maraton, ca atunci când faci sex grozav.

- Am talent la exercițiile inutile, a zis.

Thessaly se uita la el cu ochii mari, uluită.

- Aș spune că ai, a zis, și-a plimbat degetul peste fețele de aceeași culoare, urmărind ordinea perfectă a cubului, după care l-a pus pe birou.

A dat să-l întrebe ceva, a șovăit, apoi s-a lăsat în voia curiozității.

- Sunt sigură că ești întrebat tot timpul, și iartă-mă dacă sunt băgăcioasă, dar cum naiba ai făcut asta?

Avea dreptate. Îi fusese pusă de o mie de ori o versiune a acestei întrebări. Cum funcționează capacitatea lui de a dezlega enigme? E instinct? Intuiție? Geniu? Magie? Are în cap un soi de computer care scuipă răspunsurile? A memorat mii de soluții la mii de enigme? Care e șmecheria? Însă adevărul simplu era că nu știa cum se întâmplă. Nu putea să explice. Creierul său o făcea fără să-i ceară voie, în felul în care inima pompa sângele sau plămânii umpleau celulele cu oxigen. Se agăța de tipare și cifre fără consimțământul lui sau, uneori, fără ca el să fie conștient, și îi umplea capul cu un potop de numere și imagini. Când voia să dezlege o enigmă, vizualizarea era suficientă ca să aducă soluția. Uneori, când recita zecimale pi, listând cifrele cu miile, în minte îi apărea o textură, o țesătură de culoare care îl călăuzea înainte, exact așa cum s-a întâmplat când a dezlegat cubul Rubik. Unii doctori credeau că acest amestec al simțurilor, adică sinestezia, era reacția creierului său față de vătămare și cheia aptitudinilor lui. Dar nu era foarte sigur. În cea mai mare parte, era ca și cum ai deschide o ușă: informațiile dădeau, pur și simplu, năvală.

Thessaly s-a dus în fundul biroului, i-a făcut semn să ia loc pe o canapea de două persoane, apoi s-a așezat în fața lui. După ce s-au așezat l-a privit în ochi cu acea vioiciune vigilentă care marca terapeuții experimentați. Mike văzuse destui după ce se accidentase ca să știe la ce să se uite: tonul înțelegător al vocii, încercarea de a crea o legătură emoțională. Detesta prefăcătoria acestui lucru, lipsa de autenticitate, însă Thessaly Moses părea sinceră. Îl adusese acolo cu un scop.

A scos o foaie de hârtie din dosar și i-a înmânat-o.

-Iată desenul, a zis ea. Abia aștept să aflu ce crezi că înseamnă.

3

Hârtia era subțire și ușoară, aproape transparentă. Când a despăturit-o a văzut un cerc mare desenat cu tuș. Din cerc porneau raze, ca ale soarelui, iar la marginea exterioară erau numere de la 1 la 72. În mijloc, desenate cu trăsături mari și groase, erau litere ebraice. Fără nici un efort, fără să-și dea măcar seama că o face, a început să desfacă în bucăți cercul, cu mintea căutând tipare, căutând acel tip anume de ordine care deosebește o enigmă de orice altceva de pe planetă: simetria și eleganța ei, comoara ei ascunsă, nevoia de a fi dezlegată. Se întâmpla ori de câte ori dădea de un tipar surprinzător sau neobișnuit: ceva scânteia și sfârâia în el, creând o vâlvătaie de curiozitate și dorință care îl împiedica să se îndepărteze.

Însă această enigmă – dacă chiar era o enigmă – era incompletă, cu doar zece la sută umplut cu cifre sau simboluri, iar misterul acelor absențe îl ademenea, tachinându-l. *Ce anume îi scăpa? Ce însemnau spațiile albe?* A pus hârtia pe măsuța de cafea dintre ei.

- N-am mai văzut niciodată așa ceva.

- Dar poți să-mi spui ce este, nu?

El s-a uitat la literele ebraice, la vârtejul de cifre. Era clar că e începutul a ceva... dar ce?

- Nu prea sunt multe de la care să pornesc. Nici un tipar solid, nici o secvență evidentă, nimic de care să mă pot agăța.

Fața doctoriței Moses s-a lungit. Era întocmai cum crezuse: se așteptase ca el să fluture o baghetă fermecată și să dezvăluie adevărul din spatele iluziei.

- Dar nu se poate, a zis ea.

A răsucit hârtia, dând la iveală două cuvinte scrise de mână: „Mike Brink“.

- Mi-a spus să te gălesc. Trebuie să poți fi în stare să-mi spui ceva despre asta.

- Cine ți-a spus să mă găsești?

- Recunoști numele Jess Price?

Era pe cale să spună că nu, când i-a venit în minte imaginea unui articol de ziar. A văzut fotografia alb-negru a unei femei cu mâinile încătușate la spate, cu un titlu deasupra: „Jess Price, scriitoare celebră, arestată pentru crimă“. Da, și-o amintea pe Jess Price. Povestea ei făcuse vâlvă acum câțiva ani. A fost acuzată că a omorât un bărbat într-o vilă din Epoca de Aur, aflată în zona rurală a statului. După arestare a refuzat să discute cu cei de la poliție, cu avocații săi sau cu presa, și a fost condamnată pentru ucidere din culpă fără să fi rostit o vorbă în apărarea sa.

- Vrei să zici Jess Price, scriitoarea?

- Păi, n-a mai scris nimic de ceva vreme, a zis doctorița Moses. E aici de aproape cinci ani și n-a comunicat cu mine până săptămâna trecută, când a desenat acel cerc și mi-a zis să ți-l dau ție.

- De ce mie? a întrebat el, cu toate că nu era greu de ghicit.

Enigmele sale îi dăduseră o oarecare celebritate în ultimul deceniu.